

Coordonator

Dan Oancea

Legea privind organizarea și exercitarea profesiei de avocat

Comentariu pe articole

Ediția 2

- revăzută și adăugită -

**Editura C.H. Beck
București 2019**

Cuprins

Cuvânt-înainte ediția a 2-a	VII
Cuvânt-înainte ediția 1	IX
Abrevieri	XIII
Ghid de utilizare.....	XV

	Art.	Pag.
Legea nr. 51/1995 privind organizarea și exercitarea profesiei de avocat.....	1-110.....	1
Capitolul I. Dispoziții generale	1-11.....	3
Capitolul II. Dobândirea calității de avocat	12-27.....	85
Secțiunea 1. Condițiile de înscriere în avocatură	12-25.....	85
Secțiunea a 2-a. Încetarea și suspendarea calității de avocat.....	26-27.....	134
Capitolul III. Drepturile și îndatoririle avocatului.....	28-47.....	138
Secțiunea 1. Drepturile avocaților	28-38.....	138
Secțiunea a 2-a. Îndatoririle avocaților.....	38-47.....	188
Capitolul IV. Organizarea profesiei de avocat	48-69.....	218
Secțiunea 1. Baroul.....	48-58.....	218
Secțiunea a 2-a. Uniunea Națională a Barourilor din România – U.N.B.R.	59-69.....	244
Capitolul V. Asistența judiciară	70-84.....	293
Secțiunea 1. Cazurile și condițiile de acordare a asistenței judiciare	70-74.....	293
Secțiunea a 2-a. Organizarea activității de acordare a asistenței judiciare	75-84.....	304
Capitolul VI. Răspunderea disciplinară	85-89.....	317

Capitolul VIII. Exercițarea în România a profesiei de către avocații care au obținut calificarea profesională în unul dintre statele membre ale Uniunii Europene și ale Spațiului Economic European.....

și ale Spațiului Economic European.....	90-110..... 336
Secțiunea 1. Dispoziții generale	90-95..... 336
Secțiunea a 2-a. Exercițarea cu caracter permanent a profesiei în România de către avocații care au obținut calificarea profesională în unul dintre statele membre ale Uniunii Europene și ale Spațiului Economic European	96-103..... 374
Secțiunea a 3-a. Exercițarea în România, prin prestarea de servicii, a profesiei de către avocații provenind din statele membre ale Uniunii Europene și ale Spațiului Economic European.....	104-105..... 393
Capitolul IX. Dispoziții tranzitorii și finale	106-110..... 399
Anexe	409
Hotărârea privind adoptarea Statutului profesiei de avocat.....	409
Codul deontologic al avocaților din Uniunea Europeană.....	572
Codul Deontologic al Avocatului Român.....	583
Regulamentul de organizare și funcționare a Uniunii Naționale a Barourilor din România (U.N.B.R.) și de desfășurare a ședințelor Consiliului U.N.B.R.	596
Decizii interpretative ale U.N.B.R.	631
Index alfabetic	639

Capitolul I Dispoziții generale

Textul articolului din
Legea nr. 51/1995

Art. 1

(1) **Profesia de avocat este liberă și independentă, cu organizare și funcționare autonome, în condițiile prezentei legi și ale statutului profesiei.**

(2) **Profesia de avocat se exercită numai de avocații înscrși în tabloul baroului din care fac parte, barou component al Uniunii Naționale a Barourilor din România, denumită în continuare U.N.B.R.**

(3) **Constituirea și funcționarea de barouri în afara U.N.B.R. sunt interzise. Actele de constituire și de înregistrare ale acestora sunt nule de drept. Nulitatea poate fi constatată și din oficiu.**

Corelații legislative: art. 59 alin. (5)-(6) din Legea nr. 51/1995; art. 1, 3, 4, 5 din Statut

Bibliografie: C.L. Popescu, Legalitatea, continuitatea și unicitatea ordinului profesional al avocaților din România, în CJ nr. 1/2007; L. Dănilă, Organizarea și exercitarea profesiei de avocat, Ed. C.H. Beck, București, 2007; J.Fr. Renucci, Tratat de drept european al drepturilor omului, Ed. Hamangiu, București, 2009; (...)

Sumar

§1. Principiile organizării și exercitării profesiei de avocat.....	3
1.1. Principiul legalității	4
1.2. Principiul libertății	6
1.3. Principiul independenței	10
1.4. Principiul autonomiei și descentralizării	14
1.5. Păstrarea secretului profesional	16
§2. Unicitatea instituțiilor profesiei de avocat.....	25

Briciu

După fiecare articol este realizat un sumar al comentariului, pentru a oferi cititorului informații relevante despre abordarea și complexitatea comentariului fiind indicate numerele de pagină.

La începutul fiecărui articol regăsiți o bibliografie conținând numele complete ale autorilor și operelor citate în cadrul comentariului, dar și alți autori indicați doar ca referință bibliografică, în încercarea de a-i ajuta pe cei care doresc să aprofundeze tema abordată pentru o documentare completă.

După fiecare articol sunt făcute corelații cu alte articole din Legea nr. 51/1995, din Statutul privind profesia de avocat, precum și alte acte normative incidente la care se face trimitere în interiorul comentariului.

Comentariu

§1. Principiile organizării și exercitării profesiei de avocat

Primul articol al legii consacră o parte dintre principiile esențiale ale organizării profesiei de avocat. Dacă ar fi existat o denumire marginală a acestui prim articol de lege, cel mai probabil ar fi purtat denumirea de „*principiile organizării profesiei de avocat*” sau „*principiile organizării avocaturii*”. În deplin acord cu dispoziția legală, Statutul prevede că exercitarea profesiei de avocat se face în condițiile și limitele impuse de Constituție, de Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, de Statut și Codul deontologic al avocaților din Uniunea Europeană. (...)

1.1. Principiul legalității

Acesta presupune faptul că avocatura nu reprezintă o simplă profesie juridică, ci reprezintă o profesie indispensabilă sistemului judiciar. Interferențele dintre activitatea avocatului și aceea de administrare a justiției fac ca statul să considere profesia de „**interes public**” și să se implice în reglementarea ei. **Principiul legalității** cuprinde mai multe aspecte:

Comentariul fiecărui articol este structurat pe subtitluri numerotate, astfel încât să se poată urmări și găsi mai ușor de către cititor chestiunile abordate.

În oglinda paginii s-a realizat o a doua numerotare a ideilor, care a ajutat la structurarea Indexului, reprezentând al doilea criteriu de căutare din acesta.

În interiorul comentariului propriu-zis găsiți marcate în bold cuvinte-cheie în structurarea ideilor, ce se regăsesc de altfel și în Indexul de la sfârșitul cărții. Acesta a fost conceput, prin dublă trimitere, ca un motor suplimentar de căutare pentru cei care sunt interesați să localizeze mai lesne în interiorul cărții chestiuni punctuale.

În subsolul paginii este trecut numele autorului care a comentat articolul respectiv.

Briciu

Legea pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat

nr. 51/1995, republicată¹⁾

(M.Of. nr. 440 din 24 mai 2018)

cu modificările aduse prin:

- **O.U.G. nr. 10/2011** privind abrogarea alin. (8) al art. 39 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat (M.Of. nr. 113 din 14 februarie 2011), aprobată prin Legea nr. 26/2013 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 10/2011 privind abrogarea alin. (8) al art. 39 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat (M.Of. nr. 126 din 7 martie 2013);
- **Legea nr. 71/2011** pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil (M.Of. nr. 409 din 10 iunie 2011);
- **DCC nr. 1519/2011** (M.Of. nr. 67 din 27 ianuarie 2012);
- **Legea nr. 76/2012** pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (M.Of. nr. 365 din 30 mai 2012);
- **O.U.G. nr. 4/2013** privind modificarea Legii nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative conexe (M.Of. nr. 68 din 31 ianuarie 2013), aprobată cu modificări prin Legea nr. 214/2013 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2013 privind modificarea Legii nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative conexe (M.Of. nr. 388 din 28 iunie 2013);
- **Legea nr. 187/2012** pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal (M.Of. nr. 757 din 12 noiembrie 2012), rectificată în M.Of. nr. 117 din 1 martie 2013);

---

¹⁾ Republicată în temeiul art. II din Legea nr. 25/2017 privind modificarea și completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat (M.Of. nr. 440 din 24 mai 2018), dându-se textelor o nouă numerotare.

- **DCC nr. 297/2014** (M.Of. nr. 521 din 14 iulie 2014);
 - **Legea nr. 72/2016** privind sistemul de pensii și alte drepturi de asigurări sociale ale avocaților (M.Of. nr. 342 din 5 mai 2016);
 - **Legea nr. 25/2017** privind modificarea și completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat (M.Of. nr. 210 din 28 martie 2017);
 - **DCC nr. 225/2017** (M.Of. nr. 468 din 22 iunie 2017);
Republicare (M.Of. nr. 440 din 24 mai 2018), cu modificările aduse prin:
 - **Legea nr. 46/2019** privind modificarea art. 61 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat (M.Of. nr. 191 din 11 martie 2019);
 - **Legea nr. 142/2019** privind modificarea și completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat (M.Of. nr. 598 din 19 iulie 2019).

Capitolul I Dispoziții generale

Art. 1

(1) **Profesia de avocat este liberă și independentă, cu organizare și funcționare autonome, în condițiile prezentei legi și ale statutului profesiei.**
 (2) **Profesia de avocat se exercită numai de avocații înscrși în tabloul baroului din care fac parte, barou component al Uniunii Naționale a Barourilor din România, denumită în continuare U.N.B.R.**
 (3) **Constituirea și funcționarea de barouri în afara U.N.B.R. sunt interzise. Actele de constituire și de înregistrare ale acestora sunt nule de drept. Nulitatea poate fi constatată și din oficiu.**

Corelații legislative: art. 59 alin. (5)-(6) din Legea nr. 51/1995; art. 1, 3, 4, 5 din Statut

Bibliografie: C.L. Popescu, Legalitatea, continuitatea și unicitatea ordinului profesional al avocaților din România, în CJ nr. 1/2007; L. Dănilă, Organizarea și exercitarea profesiei de avocat, Ed. C.H. Beck, București, 2007; J.Fr. Renucci, Tratat de drept european al drepturilor omului, Ed. Hamangiu, București, 2009; C.L. Popescu, Comentariu la decizia CEDO în cauza *Nikula c. Finlanda*, în CJ nr. 6/2003; D.E. Ungureanu, Comentariu la sentința civilă nr. 7026, C.A. București, Secția a VIII-a de contencios administrativ și fiscal, în RRDJ nr. 4/2013; I. Leș, Instituții judiciare contemporane, Ed. C.H. Beck, București, 2007; S. Spinei, Organizarea profesiilor juridice liberale, Ed. Universul Juridic, București, 2010; R. Martin, Déontologie de l'avocat, 9ème éd., Ed. Litec, Paris, 2005; Tr.C. Briciu, Cl.C. Dinu, P. Pop, Instituții judiciare, ed. 2, Ed. C.H. Beck, București, 2016; I. Leș, D. Ghiță, Instituții judiciare contemporane, ed. 2, Ed. C.H. Beck, București, 2019; M. Voicu, Avocatura – profesie liberală în spațiul juridic european – Statutul, cariera, limitele și îngrădirile exercitării profesiei de avocat, în RRDP nr. 5/2009; J. Szekely, Despre onorarii minimale, concurență și profesia de avocat... (I) (www.juridice.ro), accesat la data de 6 iulie 2016; J. Szekely, Despre onorarii minimale, concurență și profesia de avocat... (II) (www.juridice.ro), accesat la data de 14 iulie 2016

Comentariu

Sumar

§1. Principiile organizării și exercitării profesiei de avocat	3
1.1. Principiul legalității	4
1.2. Principiul libertății	6

1.3. Principiul independenței	10
1.4. Principiul autonomiei și descentralizării	14
1.5. Păstrarea secretului profesional	16
§2. Unicitatea instituțiilor profesiei de avocat.....	25

§1. Principiile organizării și exercitării profesiei de avocat

- 1 Primul articol al legii consacră o parte dintre principiile esențiale ale organizării profesiei de avocat. Dacă ar fi existat o denumire marginală a acestui prim articol de lege, cel mai probabil ar fi purtat denumirea de „*principiile organizării profesiei de avocat*” sau „*principiile organizării avocaturii*”. În deplin acord cu dispoziția legală, Statutul prevede că exercitarea profesiei de avocat se face în condițiile și limitele impuse de Constituție, de Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, de Statut și Codul deontologic al avocaților din Uniunea Europeană. Potrivit acestuia [art. 1 alin. (2) din Statutul profesiei de avocat], exercitarea profesiei de avocat este supusă următoarelor principii fundamentale: a) *principiul legalității*; b) *principiul libertății*; c) *principiul independenței*; d) *principiul autonomiei și descentralizării*; e) *principiul păstrării secretului profesional*. Este de observat că, pe lângă *legalitate, libertate, independență, autonomie*, care se desprind în mod evident din art. 1 din Legea nr. 51/1995, enumerarea din Statut cuprinde și *principiul secretului profesional*. Enumerarea statutară nu este în afara legii, deoarece și *principiul secretului profesional* beneficiază de consacrare legală (art. 11 din Legea nr. 51/1995).

1.1. Principiul legalității

- 2 Presupune faptul că avocatura nu reprezintă o simplă profesie juridică, ci reprezintă o profesie indispensabilă sistemului judiciar. Interferențele dintre activitatea avocatului și aceea de administrare a justiției fac ca statul să considere profesia de „*interes public*” și să se implice în reglementarea ei. *Principiul legalității* cuprinde mai multe aspecte:
- 3 **A. Organizarea și funcționarea profesiei sunt legal reglementate.** Deși este o profesie exercitată în forme private, coordonatele principale ale acesteia (structura organelor profesiei, accesul în profesie, drepturile și obligațiile ce compun Statutul avocatului) nu sunt lăsate la libera apreciere a membrilor corpului, ci sunt reglementate prin lege. Interesul public legat de importanța activității întreprinse de avocați și, mai ales, apropierea

acestora de administrarea actului de justiție, face ca statului să nu îi fie indiferentă organizarea avocaturii.

B. Profesia de avocat nu poate fi exercitată de orice persoană, ci numai de avocații înscrși în tabloul avocaților întocmit de baroul din care fac parte [A se vedea și I.C.C.J., Secțiile Unite, Decizia (în interesul legii) nr. XXVII din 16 aprilie 2007 (M.Of. nr. 772 din 14 noiembrie 2007), prin care s-a decis că asistența juridică acordată în procesul penal unui inculpat sau învinuit de o persoană care nu a dobândit calitatea de avocat în condițiile Legii nr. 51/1995, modificată și completată prin Legea nr. 255/2004, echivalează cu lipsa de apărare a acestuia]. În fiecare județ și în municipiul București există și funcționează un singur barou, persoană juridică de interes public, care este constituit din toți avocații înscrși în tabloul avocaților care au sediul profesional principal în localitățile de pe raza acestuia. Toate barourile din România constituite potrivit legii sunt membre de drept ale Uniunii Naționale a Barourilor din România (U.N.B.R.). Aceasta din urmă este persoană juridică de interes public, înființată prin lege și este unica succesoare de drept a Uniunii Avocaților din România (pentru o documentată și exemplară tratare a legalității și continuității profesiei de avocat în România, a se vedea C.L. Popescu, Legalitatea, continuitatea și unicitatea ordinului profesional al avocaților din România, în CJ nr. 1/2007). Legea este categorică, arătând că există o singură Uniune Națională a Barourilor din România, iar constituirea și funcționarea de structuri autointitulate barouri, în afara U.N.B.R., sunt interzise. Orice acte de înființare a unor asemenea structuri nelegale sunt nule de drept [art. 1 alin. (3) teza a II-a din Legea nr. 51/1995]. Sunt sancționate penal folosirea fără drept a denumirilor de „Barou”, „Uniunea Națională a Barourilor din România” ori „Uniunea Avocaților din România” sau a denumirilor specifice formelor de exercitare a profesiei de către orice persoană fizică sau juridică, precum și folosirea însemnelor profesiei (purtarea robei sau a insignei) în alte condiții decât cele legale [art. 59 alin. (6) din Legea nr. 51/1995].

C. În exercițiul profesiei, avocații nu pot desfășura decât activitățile prevăzute de lege.

D. Activitățile pe care legea le conferă avocaților constituie, în lipsa unor prevederi exprese contrare, monopol al acestora și nu pot fi exercitate de către alte persoane fizice sau juridice, indiferent de obiectul lor de activitate. Exercitarea de către o persoană a activităților determinate

de lege ca fiind specifice profesiei de avocat constituie infracțiune [în acest sens, a se vedea I.C.C.J., Completul pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, Decizia nr. 15/2015 (M.Of. nr. 816 din 3 noiembrie 2015): „*Fapta unei persoane care exercită activități specifice profesiei de avocat în cadrul unor entități care nu fac parte din formele de organizare profesională recunoscute de Legea nr. 51/1995, republicată, cu modificările ulterioare, constituie infracțiunea de exercitare fără drept a unei profesii sau activități prevăzută de art. 348 din Codul penal*”].

- 7 **E. Actele specifice profesiei de avocat îndeplinite de o persoană care nu a dobândit calitatea de avocat în condițiile legii sunt nule.** În materie civilă, nulitatea este necondiționată de vătămare, conform art. 176 pct. 2 C.proc.civ. Și în materie penală, instanța supremă a statuat în cadrul unui recurs în interesul legii că asistarea sau reprezentarea părții de către o persoană care nu a dobândit legal titlu profesional de avocat echivalează cu o lipsă de apărare [I.C.C.J., Secțiile Unite, Decizia nr. XXVII din 16 aprilie 2007 (M.Of. nr. 772 din 14 noiembrie 2007)].

1.2. Principiul libertății

- 8 Decurge din natura de profesie liberă pe care o are avocatura. Libertatea de gândire și de exprimare i-au caracterizat întotdeauna pe avocați. Acest principiu se apropie foarte mult de cel al independenței, în unele lucrări acestea fiind tratate ca un singur principiu – „al libertății și independenței” (L. Dănilă, Organizarea și exercitarea profesiei de avocat, Ed. C.H. Beck, București, 2007, p. 70-84). Întrepătrunderea celor două principii este evidentă, căci este greu de vorbit despre libertate în lipsa independenței. Totuși, considerăm că reglementarea separată a celor două principii se explică prin faptul că destinatarii lor sunt diferiți: *în timp ce libertatea are în vedere avocatul, ca profesionist aflat în exercițiul profesiei, independența se referă la profesie în ansamblu în raporturile cu autoritățile. Principiul libertății se manifestă sub următoarele aspecte:*

- 9 **A. Avocatul este liber să își aleagă, să schimbe și să dispună în tot sau în parte de forma de exercitare a profesiei, în condițiile și cu respectarea procedurilor prevăzute de lege.** Nu există un drept al organelor profesiei de a impune avocatului o anumită formă de exercitare a profesiei, individuală sau asociativă. Avocatul optează în funcție de aspirațiile sale, modul în care concepe exercitarea profesiei, capacitățile materiale etc.

B. Alegerea avocatului de către justițiabil este liberă. Orice persoană 10 își poate alege în mod liber avocatul, orice prevedere prin care o persoană ar putea impune alteia un anumit avocat sau ar restrânge în vreun fel libertatea de alegere a avocatului fiind lovită de nulitate absolută. Totuși, în această privință există unele limitări. În jurisprudența CEDO s-a reținut că principiul alegerii libere a avocatului de către acuzat nu este unul absolut, fiind susceptibil de limitări atunci când acestea corespund unor interese legitime și sunt proporționale scopului urmărit (a se vedea *J.-Fr. Renucci*, Tratat de drept European al drepturilor omului, Ed. Hamangiu, București, 2009, p. 508 și hotărârile CEDO pronunțate în cauzele *Lagerblom c. Suedi*, *Croissant c. Germania*). În cazurile privitoare la acordarea asistenței judiciare obligatorii sau dispuse de către organul judiciar ori cele privind asistența judiciară prin avocat ca formă a ajutorului public judiciar și a asistenței gratuite, partea care beneficiază de aceste facilități nu poate refuza serviciul avocatului desemnat. Limitarea libertății de alegere este explicată prin faptul că, în aceste situații, partea nu dorește sau nu poate să angajeze un avocat, fie pentru a împiedica procesul penal, fie pentru că nu are resurse materiale. Plata avocatului va fi făcută de stat, iar nu de parte. Chiar și în aceste situații, partea căreia i se acordă serviciul avocațial în condițiile arătate are dreptul de a renunța la avocatul desemnat și de a alege un avocat cu care să încheie un contract de asistență juridică. Esențial este că angajarea avocatului ales de parte face să înceteze mandatul avocatului desemnat din oficiu (art. 169 din Statut). Libertatea de a alege avocatul trebuie să țină seama de unele limitări ale dreptului de practică al avocatului impuse prin lege, din rațiuni ce țin de interese de ordin public, precum: dreptul de a pune concluzii la anumite instanțe de rang superior sau la alte instituții (de exemplu, Înalta Curte de Casație și Justiție, Curtea Constituțională) este recunoscut numai avocaților cu vechime de peste 5 ani de la definitivarea în profesie [art. 22 alin. (3) din Legea nr. 51/1995], avocații care au deținut funcția de judecători nu pot pune concluzii la instanțele unde au funcționat, iar foștii procurori și cadrele de poliție nu pot acorda asistență judiciară la unitatea de urmărire penală la care și-au desfășurat activitatea timp de 5 ani de la încetarea funcției respective [art. 20 alin. (8) din Legea nr. 51/1995], deputatul sau senatorul care, pe durata exercitării mandatului de parlamentar, dorește să exercite și profesia de avocat nu poate să pledeze în cauzele ce se judecă de către judecătorii sau tribunale și nici nu poate acorda asistență juridică la parchetele de pe lângă aceste instanțe, după cum

nu poate pleda în anumite cauze cum ar fi, într-o enumerare nelimitativă, infracțiunile de corupție, infracțiunile asimilate infracțiunilor de corupție ori cele privind spălarea banilor [art. 82¹ din Legea nr. 161/2003]. Faptul că un justițiabil nu poate apela pentru o cauză determinată la un anumit avocat, din pricina acestor limitări, nu poate fi considerată a fi o limitare nelegitimă a dreptului de a alege avocatul deoarece, așa cum am arătat, limitările de acest fel sunt fundamentate pe rațiuni de interes public și sunt rezonabile față de scopul urmărit prin instituirea lor. În mod surprinzător și de neînțeles chiar, analizând motivarea hotărârii, Curtea Constituțională a constatat neconstituționalitatea dispozițiilor legale conform cărora *profesia de avocat nu poate fi exercitată la instanțele, precum și la parchetele de pe lângă acestea, inclusiv la Direcția Națională Anticorupție, Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, Înalta Curte de Casație și Justiție sau la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, unde soțul avocatului sau ruda ori afinul său până la gradul al treilea inclusiv îndeplinește funcția de judecător sau procuror, indiferent de secția, direcția, serviciul sau biroul în care își desfășoară activitatea* – DCC nr. 1519 din 15 noiembrie 2011 referitoare la art. 21 alin. (1) din Legea nr. 51/1995, în forma de la acea dată (M.Of. nr. 67 din 27 ianuarie 2011). În esență, Curtea Constituțională a reținut că *dreptul la un avocat ales conferă dreptului la apărare plenitudinea atributelor exercitării sale, în condițiile în care o apărare eficientă nu poate fi realizată decât dacă între parte și avocatul care îi reprezintă interesele există o relație bazată pe încredere deplină, având în vedere faptul că partea urmează să îi încredințeze avocatului informații de natură personală, pe baza cărora acesta va construi o apărare adecvată*. De aceea, în opinia Curții, *justițiabilul trebuie să beneficieze de dreptul de a-și alege acel avocat față de care are certitudinea că îi va apăra în mod corespunzător interesele legitime*. S-a apreciat că nu este necesară restrângerea unor drepturi, precum cel al alegerii libere a avocatului, întrucât dispozițiile din codurile de procedură civilă și penală referitoare la abținere și recuzare sunt de natură să satisfacă și exigențele cuprinse în Decizia 2006/928/CE a Comisiei din 13 decembrie 2006 de stabilire a unui mecanism de cooperare și verificare a progresului realizat de România în vederea atingerii anumitor obiective de referință specifice în domeniul reformei sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției (JOUE L 354/56 din 13 decembrie 2006), referitoare la existența, în toate statele membre, a unui sistem judiciar și administrativ imparțial,

independent și eficient, înzestrat cu mijloace suficiente, între altele, pentru a lupta împotriva corupției. În fine, Curtea apreciază că limitarea dreptului de a pune concluzii la instanțele la care activează, în calitate de judecători, soții sau rudele avocatului, ar afecta dreptul de alegere a unui anume avocat și, implicit, restrângerea dreptului la apărare. Soluția Curții este *surprinzătoare* deoarece intervine după respingerea ca neîntemeiată a aceleiași excepții de neconstituționalitate, reținând, prin DCC nr. 294 din 9 iunie 2005 (M.Of. nr. 614 din 15 iulie 2005), că interdicția „*vizează sfera dreptului de a exercita profesia de avocat de către membrii barourilor, iar nu restrângerea dreptului la apărare al cetățeanului, prevăzut la art. 24 alin. (1) din Constituție*”. Soluția Curții este de neînțeles, chiar și după citirea motivării sale, deoarece limitarea era instituită din rațiuni ce țineau de evitarea *conflictului de interese* și de înlăturarea oricăror suspiciuni asupra *imparțialității* actului de justiție. Corpul profesional al avocaților, prin organele sale reprezentative, a dezavuat decizia Curții Constituționale.

C. Avocatul este liber să accepte sau nu un anumit client ori un anumit serviciu. Avocatul poate oricând să depună mandatul, renunțând la îndeplinirea serviciului avocațial. Există și în această privință o excepție; avocatul desemnat să asigure asistență judiciară ca urmare a aprobării unei cereri de ajutor public judiciar formulată de către o persoană nu poate refuza această sarcină profesională decât în caz de conflict de interese (de exemplu, cu un client anterior – *n.n.*) sau pentru alte motive justificate. Refuzul nejustificat de a efectua serviciul avocațial pentru care a fost desemnat constituie abatere disciplinară (art. 72 din Legea nr. 51/1995). Totuși, este de reținut că nu orice avocat poate fi desemnat pentru îndeplinirea acestor sarcini, ci numai cei înscrși, la cererea lor, în Registrul de asistență judiciară. Prin urmare, există o limitare a dreptului de a accepta un anumit client sau o anumită cauză, dar aceasta este acceptată de avocat atunci când solicită înscrierea în acest registru special.

D. În exercitarea profesiei, avocatul nu poate fi supus niciunei restricții, presiuni, constrângeri sau intimidări din partea autorităților sau instituțiilor publice ori a altor persoane fizice sau persoane juridice.